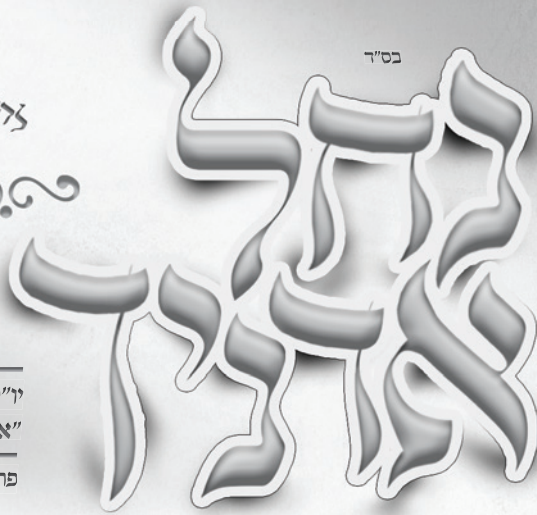

להגלות נעים תורה וחסידיה
מנדר היוצא מעזר

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' ואתהגן - נחמו תש"פ • גליון ס'

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרגן רבוז"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

כי תדרשנו בכל לבבך

ועבדתם שם אלהים מעשי ידי אדם עץ ואבן וגו'
ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל
לבבך ובכך נפשך (דברים ד', כ"ח-כ"ט), אפשר לומר, הדנה
כתוב בשם הרב הקדוש הבעש"ט זלה"ה, דאפילו
בעת שאדם עובר עבירה חלילה ג"כ יש השגחת
הבורא ב"ה, רק שהוא בהסתר; ואח"כ, כשאדם עושה
תשובה, אזי נתגלה אח"כ ההסתרה היא. זה שאמר
הכתוב, "ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם וגו'
ובקשתם משם את ה' אלקיך", היינו שאפילו בעת
שעוברים עבירה חלילה אעפ"כ יוכלו לבקש משם את
ה' אלקיך, רק "כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך", ודי
למבין ברמזיה:

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

צדיקים בבחינת חוקים ומשפטים

ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים
ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום (דברים
ה.ד). הנה התורה הקדושה מחולקת לשני מיני מצוות,
ישנם חוקים, אשר הם בלא טעם ואינם מובנים לשל
האנושי, וישנם משפטים, אשר הם מילתא בטעמא
ומובנים גם על פי השכל האנושי.

וכמו כן ישנם בכלל ישראל שני מיני צדיקים, הא'
אשר דרכיהם ומנהגיהם טמירים ועלמלים מהבנת
המוני העם, והם נקראים בבחינת 'חוקים', והב' אשר
דרכיהם ומנהגיהם מובנים לכל, והם נקראים בבחינת
'משפטים'.

וזהו שאמר הכתוב ומי גוי גדול אשר לו חוקים
ומשפטים צדיקים, רוצה לומר שיש לו צדיקים
בבחינת 'חוקים' ו'משפטים', ככל התורה הזאת וגו'
כמו שהתורה מחולקת לחוקים ומשפטים, כך גם
הצדיקים, ודפח"ח.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

קדושת התורה עד המדרגות השפלות ביותר

כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' (דברים
ה.ו). קשה להבין, וכי זהו מעלת התורה, להתפאר בה
לעיני העמים, והרי אפילו מלאכי מרום לא ישיגו ערכה,
ומה שבה הוא לתורתנו הק', תפארתה מפי העמים.

וי"ל הפסוק בא ללמדנו, דאע"פ שהתורה נשגבה
מבינת אנוש, ואין מי שישגי מעלתה האמיתית. עם
כל זה, התורה היא חכמתו של הקב"ה, היא אין
סוף, וגבהה עד שמי רום, ועכ"ז קדושתה יורדת
עד עמקי תהום. ואין מקום שאור התורה אין נוקב
ויורד לשם. וזהו החידוש, שאפילו לעיני העמים,
למקום נמוך כזה, ג"כ יאיר תפארת התורה. ואפילו
הם יתפעלו ויאמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול
הזה. ועיקר המעליותא לדין, שאפילו ההמוני עם
והפחותים מעם ישראל יוכל להיות להם שייכות

להשגת התורה. כיון שאור התורה יורד ונוקע לתוך
המדרגות הכי נמוכים.

אכן גם אם האומות העולם מעריכים את חשיבות
התורה, מכל מקום אין להם שייכות עצמית להשגת
התורה. וכל השגתם הוא כי "רק עם חכם ונבון הגוי
הגדול הזה", שרק לישראל יש השגה בחכמת התורה,
וכל מה שהם רואים ומתפעלים מיופי וחכמת התורה,
זהו רק מחיצוניות הדר התורה. אבל לפנימיות התורה,
גם הם עצמם מודים שאין להם כל שייכות והשגה.

והשבת הזאת היא שבת נחמו. הנחמה היא
שאפילו אחר החורבן הנורא, לא נותקנו משרוש
החיות, ואנו מקבלים על עצמנו עול תורה מחדש,
כי התורה היא נצחית והיא עמנו אף בגלותנו,
וממילא גם ד' אלקינו אתנו בכל מקום. וזאת היא
נחמתנו בגלותנו

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

הנחמה ע"י מדתו של יצחק אבינו

נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם (ישעיהו מ. א). הנה
יש לבאר הכתוב, בהקדם דברי אאמו"ר ז"ע על מה
דאיתא בגמ' (שבת פט ע"ב) דאמר השי"ת לאברהם בניך
חטאו, ענה ואמר ימחו על קדושת שמך, וכן כששאל
ליעקב, ענה ימחו על קדושת שמך, וכששאל ליצחק
ענה ושאל בני ולא בניך וכו'. ובאמת יפלא שאברהם
שמידתו חסד, ויעקב שמידתו תפארת הממוזג חסד
וגבורה הם אמרו דברים נוראים כאלו, ודוקא יצחק
שמידתו גבורה ודין, הוא אשר המליץ טוב על ישראל
להצילם ממלכה ח'ו.

ופי' דברי הגמ' שאברהם ויעקב מידתם היא
להמליץ על ישראל רחמים וחסדים בבחי' מתנת
חנם. לכן כשאמרו להם הקב"ה בניך חטאו, התנוממו
ואמרו אם אחר צרות ויסורים קשים כאלו עדיין
צריכים למליצת יושר בבחי' רחמים וחסדים מה
הועילו בכל אורך גלותם ואיולתם, א"כ ימחו על
קדושת שמך. אלא שייצחק אבינו שהוא בחי' דין, בא
והמליץ עליהם יושר מן הדין, ואמר להשי"ת שעפ"י
הדין והיושר צריכים המה לחנינה וחמלה מאתו ית',
ע"כ דבריו הקדושים.

ועפ"י האמור יש לרמוז הפסוק "נחמו נחמו
עמי", הדנה "נחמו נחמו" בגמטרי' "יצחק", שהקב"ה
מנחם את עמו השבור במידתו של יצחק אבינו
שעלה בידו להמליץ עליהם רחמים וחסדים באורך
גלותם עפ"י דין. וזהו "יאמר אלוקיכם", אלוקים הוא
בבחי' דין, שעפ"י דין זכאים ישראל לרחמים וחנינה
מאתו ית', וזוהו מנחם השי"ת את ליבנו השבור
מאורך הגלות המר. והמקום נחמנו במהרה בנחמת
ציון השלמה בב"א.

(כ"ק מרגן אדמו"ר ז"ע)

"זוכה ורואה בשמחתה"

התבוננות במעשה ביהמ"ק השלישי שיבנה בב"א
והציפיה וההשתוקקות לבניינה בימים אלו
- פרק ב' -

הכנת האביו"ק את ביהמ"ק בחי' אהבה ויראה

אנו ממשיכים לילך בעקבות אבותנו הק' אבות העולם,
בהכנתם את מקום בית המקדש מקום השראת שכירתו ית',
במסגרת עסקנו בתקופה זו בדרישת המקדש וגעגועים וציפיה
לישועה, ובזאת תהי' נחמתנו בשב"ק שהשי"ת מנחמנו.

הזכרנו מ... שאברהם אבינו נימול במקום המקדש ואומר ...
שלכן אמרו הפסוק (ויקרא ה.ד) "ואת כל דמו ישפוך על יסוד המזבח",
היינו למקום שנשפך שם דמו של א"א, שהוא יסוד המזבח.
וכן אח"כ במעשה העבודה שנתקדש ע"י המס"נ שבמעשה
העקידה. וחידוש נפלא כותב הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא
זי"ע (שהשבת הוא שבת יא"צ דיליה) ששמע בשם הגאון רבי מרדכי בנעט
צוק"ל שזו שנתב אצל שרה אמנו שמתה כשבשרו אותה
על העקידה "וכמעט שלא נשחט, ופרחה נשמתה", הכוונה בזה
שחששה שמא לא היו ראויים בעלה ובנה להקריב קרבן לפני
ה'. ומרוב צער ע"י פרחת נשמתה. וכמו כן אברהם אבינו בעצמו
נתיירא שמא לא זכה לעשות העקידה בפועל, והוא בבחינה של
עבד שזמזג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו ועל כן קרא למקום
הזה "ה' יראה" - בחינת יראה. שמאז והלאה נכנס במקום
הקדוש הזה בחינה נוראה של יראה ה' - "את מקדשי תיראו".
ואין בכלל אפשרות לנו להשיג איזה בחינה של יראה ה' היה
במקום ביהמ"ק, וכמובא בתוס' בב"ב (סו.) שהיו באים לביהמ"ק
לאכול מעשר שני, "למען תלמד ליראה את השם אלוקיך כל
הימים". והיינו ע"י שהיו רואים את העבודה והיראת שמים שם,
היה מכונן ליבו ליר' ש. וראה זה פלא, שנח ושם שבאו ממידת
הדין הנוראה של המבול, וחמש מאות שנים דרש נח מעניני
יראת הדין, הם הכניסו במקום המקדש בחינת מידת אהבה.
ואברהם אבינו מרכבה למידת האהבה והחסד, הכניס לאחר
העקידה מידת היראה. ומי יעמוד בסוד קדושים.

שלמות הכנה של יעקב אבינו במידת תפארת

ומוסיף שלפני דורו של יעקב אבינו, היו שתי הבחינות של
אהבה ויראה כל אחד בנפרד, ויכלו לעבוד את ה' או באהבה או
בבחינת היראה, אבל יעקב"א כשהגיע למקום המקדש ואמר "מה
נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים זהו שער השמים"
- זה מידת התפארת. ומובא בזה"ק שלכן נקרא יעקב"א איש
תם, מלשון שלמות, שהשלים שתי הבחינות והמידות אהבה
ויראה, שיוכלו להאיר יחדיו. ולכן נקרא ביהמ"ק "בית יעקב".
וחידוש נורא אמרו הישמח משה, שכל מה שזכה בנימין בן
יעקב שביהמ"ק יהיה בחלקו, הוא מפני שהוא היה הבן היחיד
שכל אכילותיו היו אך ורק משל יעקב"א!! שנשאר כל הזמן סמוך
על שולחנו!! ואתם מאכלים קדושים שיזכה לאכול על שולחנו
הקדוש של יעקב"א, הביאו אותו לדוגה שיהיה ראוי שיבנה

”וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר”

בהפטרות פרשתן נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם". השי"ת מנחמנו ואומר **"דברו על לב יושלים וקראו אליה"** השי"ת מבקש לדבר אל לב ירושלים, דהיינו לבו של כל איש ישראל, והנחמה הגדולה ביותר הוא בזה שהשי"ת מגלה לנו ש"לב ירושלים" לא נחרב. דהיינו שפנימיות הקדושה של ירושלים קיימת, והוא חקוקה לב כל ישראל ולנחמם ולומר להם שכל החרבן והגלות וכל הקשיים היו לטובתינו, ולא חלילה משנאת ה'. אלא הכל הוא לטהרנו ולזכנו ולקרבו אליו לעבדו בלבב שלם. ובגלות המר הזה נעשים כתרם מאירים להשי"ת המאירים את נשמתנו. ותיקף בבוא הגאולה יתברר שהכל היה לטובה. והוא שמשחך הנביא ואומר **"והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה"**, כי יתברר שכל הצרות והייסורים שבלו, הנראים כחרים גדולים ונבקעות עמוקות, כולם היו לטובה, ועי"ז יהיה העקוב למישור, שיראו כולם שאין זה הר וגבעה אלא מישור, כי תוכו רצוף אהבה. **"ונגלה כבוד ה'",** כי כאשר יבוא הגאול ויתגלה כבוד שמים, יראו כולם **"כי פי ה' דבר"**, דיבור הוא לשון קשה הרומז על גלויות ויסורים, כי אז ייוכחו כולם "כי פי ה'" המלא רחמים, הוא זה ש"דבר" דיבורים הנראים קשים. והרי קראנו כבר במנחה בפרשת עקב את המצוה **"וידעת עם לבבך כי כאשר יסור איש את בנו ה' אלוקיך מייסרך"**, שעלינו לדעת בלבבנו שכל היסורים והגלויות הם לטובה.

ומקודם אמרנו **"צוה צור חסדו קהילתי לקבץ"**, שהשי"ת רוב חסדיו יקבץ את כל קהילות ישראל שהושלכו בשנות הגלות ב"ארבע רוחות". **"עדין להקבץ"** עדי"ו הוא גם לשון עדי ותשיט, כי בהגיע העת ההיא של קיבוץ גלויות יתברר שכל הגלות היתה כדי לקשור קשרים למלך מלכי המלכים, ולהאיר בכך את נשמותינו באור יקרות. כי ע"י עבודתנו בגלות הזאת אנו זוכים **"לקבץ"** ניצוצות קדושות שנתפזרו, ונעשה עי"ז "עדי" ונתר להשי"ת זהו עדין להקבץ. והשי"ת מתפאר ומתקטש כביכול בנשמות ישראל שעמדו בניסיונות

בימי הגלות. ולכן בעת ההיא ש"בהר מרום הרים אותנו להרבוץ" שיושבים אנו בארצנו בהשקט ובטח, יראו כולם ש"שיב, והשיב לא נאמר כי אם ושב וקבץ", כי אף השי"ת עמנו בגלותינו וכל הגלות היא אך ורק לטובתנו, וכאשר נשוב, ישוב הוא ית' עמנו, ויאמרו כולם "ברוך הוא אלוקינו אשר טוב גמלנו" כי יודו כולם שהכל היה לטובה. **אמנם** אף שגם הגלות היא לטובתנו, מ"מ אנו מבקשים מהשי"ת שינחמנו, כי הטובה של הגלות היא באיתכסא, ואנו הפצים בטוב שבאיתגליא. והשי"ת משיב לנו **"כאיש אשר אמו תנחמו, כן אנכי אנחמכם"** (ישעי' סו, ט), כי תנחומי האם לבנה הם באתגליא, כי האם אינה יכולה לטובל בשו"פ צער בנה, ואף השי"ת עתיד לנחמנו בטוב הנגלה במהרה.

והנה בפרשתן איתא באוה"ח הק' עה"פ ואהבת את ה' אלוקיך, דברים חוצבים להבות אש בענין אהבת ה', ודבר זה הרי נוגע לענינו, שזהו שאמר השי"ת **"דברו על לב ירושלים וקראו אליה"** דברו על לבם של ישראל, כי בתוך לבם קיים ניצוץ של אהבת ה' ובו לא שלט בו החורבן כי הוא מקושר בקשר בל ינותק להשי"ת בכל עת ומצב, וקורא לנו השי"ת לחזור אליו ולהתקרב אליו, כי הרי אנו עדין קשורים אליו בפנימיות נפשנו, ועי"כ אל לנו להתרחק אלא לשוב להתקרב אליו, כי הוא אוהב אותנו עד מאד, ולא נטש אותנו ח"ו, כי כאמור כל החורבן היה לטובתנו והוא חפץ מאד לגאלנו. וזהו הנחמה, **שלא שלט החרבן בפנימיות "לב ירושלים"** שהיא הנקודה הפנימית שנשאר טהור בכל מצב וזמן. ובנ"ל הרמז בפי"ט **"למקדש תוב ולקודש קודשין"**, שאנו מבקשים שהשי"ת ישוב למקדשו ית', ולקודש הקדשים שלנו, כח קדושת קודש הקדשים נשאר אצלנו ב"לב ירושלים" הטמון בכל יהודי ויהודי. ויהי רצון שבקרוב ממש יקויים בנו "כרועה עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים" (ישעי' מ, ט), וכמבו' בזהוה הק' אשר בגאולה השלישית השי"ת עצמו יקימו מעפה, ולא נזדקק אנחנו להקים את עצמינו. וזהו נרמז ג"כ שיתקבצו כל הנצו"ק מארבע כנפות הארץ, ע"י עבודת בני" בשנות גלותם.

במדרש (במדבר רבה יד, ט) שכולם סייעו בבנין ביהמ"ק, אפילו רוחות, ואפילו שדים, ואפילו מלאכים! ולכן כתוב **"והבית בהיבנותו"**, לשון שנבנה מאליו. **שהאבן היתה מסעת עצמה ועולה וניתנת ע"ג הדימוס!** ובתיקוני זוהר (תיקון כ"ח, דף צ"ב ע"א) איתא שגם בית שני נבנה באופן זה. וזוהר"ק (ח"ב קס"ב ע"א) א' ששלמה המלך כאשר בנה את ביהמ"ק היה מתפלל את המזמור **"שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית" וכו'**, וכך זכה לסייעתא דשמיא הנוראה הזו, וכפי שמובא בזהוה"ק ר"פ נח שהאומנים היו ידיהן נוסעות ועושות שלא מדעת!!

כל המקדשות כהכנה לביהמ"ק השלישי

וכדי להכנס בשערי ביהמ"ק השלישי שיב"א, נקדים מה שמובא בספר **אפריון** (להנאות רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל) בפ' בשלח, ע"פ יסודו של הישמח משה. וע"פ משל, אם רוצים להביא אילן שעושה פירות משובחים ביותר לארץ שלא קולטתו, צריכים כמה פעמים לנטוע האילן כזה, ולהרגיל הארץ לאותו אילן, ואז יוציא פירותיו להפליא. וכן בית המקדש השלישי הוא אור מופלא שאין לנו שום השגה בו ובקדושתו. וכדי שיוכל להתקיים כאן בעולם העשייה היו צריכים לכמה שלבי הכנה. **לאחר שעמד ביהמ"ק הראשון ארבע מאות ועשר שנים בעבודת הצדיקים הסנהדרין והנביאים שהיו שם, ולא יכלה יותר הארץ להחזיק מעמד ונחרבה.** ואח"כ **אחר ארבע מאות ועשרים שנים** של בית שני, שוב לא הצליחה הארץ להחזיק מעמד מאורו הגדול, ונחרבה. ואח"כ, אחרי כמעט אלפיים שנות צפיה והשתקקות, נוכל כבר לזכות במהרה **"נכון יהיה בית ה' בב"א!** ומבאר עפי"ז שכאשר מרע"ה התחנן להכנס לאר", כתי' **"אעברה נא ואראה את ... הרה הטוב הזה והלבנון"**, היינו הר הבית ובית המקדש

להתקדש בקדושת אכילת לחם הפנים, כדי שיהיה ראוי לעשות עבודת הכנה לבית המקדש. לכן סיבבו משמים שיברח משאלו ויגיע לנוב במצב של פיקו"ג, וכך אכל מלחם הפנים ונתקדש בקדושה נוראה זו אע"פ שהיה זה, וכך יכול היה לבנות את בית המקדש! [ומבוא באבני נזר שאינו דומה אכילת קדשים לזר למאכלות האסורות, שהם אסורים מצד שיקוצם, ואף במקום שהותרו בגלל פיקו"ג, עדיין מטמטמים את הלב. אבל לחם הפנים אסור לאוכלו מצד רוממותו וקדושתו העליונה, שישראל לא ראו לו, אבל ד"ה שרק מצד "לא פלוג" אסור באכילתם, הרי בשעה שהיה מותר באכילת לחם הפנים, אכילה זו קידשתו והכינתו לעבודת הקודש בבנין ביהמ"ק!]

וכן רואים אנו דוד המלך חזר על בחינת ההכנה של **מידת היראה** (שהיה אומניו עובד ה' בנבונות נוראות) ומצא את מקום המקדש דוקא בשעת המגיפה הנוראה, שנפלו באותו יום שבעים אלף ר"ל. ואמר דוד להקב"ה **"ניפלה נא ביד ה'",** ומסר עצמו עבור כלל ישראל, וראה את מלאך ה' שעומד עם חרבו השלופה נטויה על ירושלים, ואז **"ראה ה' יונחם"**. ובברכות ס"ב איתא **שאז הוראה לדוד המלך מקום המקדש**. באותו מצב של דין ויראה הנוראה. ובנה שם מזבח והקריב קרבן, והמגיפה נעצרה!

ורואים אנו כמ"כ שאצל בנו שלמה היה הבחינה של בהמ"ק בבחינה נוראה של אהבה, וכפי שהובא לעיל שבימים חונת המקדש חיבר את שיה"ש - מגודל כיסופי האהבה שלו לבורא! והנה כמה השקיע שלמה המלך בבנין ביהמ"ק, עשר מנורות, עשר שולחנות וכו', **הכל מזהב טהור**. [ו'זהב טהור' הכוונה שהיו מכניסים אלף ככרות אלף פעמים לכור ההיתוך, ובסוף נשאר מזה ככר אחד מזוכך וטהור, (ירושלמי שקלים פ"ה - יז ע"א)]. ומבוא

ביהמ"ק בחלקו. ששם יכלו להגיע ג"כ לבחינת השלימות של צירוף שתי המידות יחד. **וכמו שמביא המגיד הק' מקאנזי זי"ע בעבודת ישראל** (בפ' בחוקת) על המשנה בברכות (ג, א) **"הוי מתפלל בשלומה של מלכות"**, שהכוונה לשלימות העבודה למלך ה', והיינו, שיהיו שתי הבחינות של אהבה ויראה יחד. שע"י מידת האהבה לחוד יכולים להגיע לכלות הנפש ולהתבטל לגמרי בהתפשטות הגשמיות. וכן ע"י מידת היראה בלבד, יכולה הנשמה לפרוץ מן הגוף מרוב פחד, ויהא מניעה מלעשות העבודה מרוב צמצום. וע"י **"שלומה של מלכות"** מידתו של יעק"א, הוי שלימות העבודה. וממשיך שמבלעדי זה, **"איש את רעהו חיים בלעו"**, שהיה בשני המידות בפני עצמם ח"ו בליעת החיים ר"ל.

וראה שכל זה מרומז במדרש (ב"ר כ"ח) **"אמר הקב"ה אם אני קורא אותו יראה, שם בן נח מתרעם. אם אני קורא אותו שלם, אברהם צדיק נתרעם. אלא הריני קורא אותו ירושלים, יראה-שלם"**. והכוונה להנ"ל, ששם בן נח הכניס בביהמ"ק מידת האהבה, וא"א מידת היראה, וכשיעקב אבינו הכניס את הכח לשלב שני הבחינות יחד, נקרא כבר המקום ירושלים, ששם אפשר לעבוד את ה' בשלמות, ביראה ובאהבה במיזוג יחיד.

תיקון הנפשות ע"י בניית ביהמ"ק

חידוש נורא מובא בעמק המלך (ישעי' י"א) לכאורה בצלאל שהיה נער צעיר, בזמן שהיה צריך לבנות המשכן והיה בדוגה שידע לצרף האותיות שנבראו מהם שמים וארץ, א"כ פלא גדול מדוע לא שמעו עליו יותר במשך כל הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר. וכן בסוף פ' בהעלותך בתרגום יונתן, לא מוזכר שם בין שמות השבעים זקנים. ומביא העמק המלך שלאחר שית אים מלאכת המשכן, ועשו את חנוכת המשכן, **נסתלק בצלאל מהעולם בהיותו אברך בן י"ג שנה!** לאחר שכבר הספיק בגיל ח' ללדת ע"פ הגמ' סנהדרין! (ומבוא שם שנסתמו שתיכות לבחינה של או"ך אנפין יכולים להוליד כבר בגיל ח'). ומוסיף שם, שכן היה לאחר בנין בית המקדש הראשון על ידי שלמה המלך. **כשכל אחד מהעוסקים במלאכת הקודש חזר לביתו לאחר חנוכת הבית, זכה שתיפקד אשתו בן זכה, ואח"כ נסתלקו כולם לבית עולמם!**

והטעם בזה נורא נוראות, שלגודל תכלית הבריאה שתהיה השראת השכינה כזה, בתחנותים, הרי כל מי שהשקיע בזה והשתדל עבור זה, זכה כבר להגיע לתכלית שלימותו בעוה"ז, ואין לו עניין לאחר השלמת התכלית להסתובב עדיין בעולם. וכדי שלא תיפולנה נשותיהם לעגינות ליבם, הולידו כ"א בן זכה ומיד אח"כ נסתלקו!!

ההכנה הנשגבה של דוד המלך

והשתא נביא בעז"ה להכנותיו הנשגבות של **דוד המלך ושמואל הנביא**. וכפי שדוד המלך מעיד ע"ע בדה"א (א, ט, כ), **"ובכל כוחי הכינותי לבית אלוקי הזהב"** וכו'.

וכן מובא במכילתא (בשלח טו, א) עה"פ בתהילים (ל, א) **"מזמור שיר חנוכת הבית לדוד"**, וכי דוד בנאו, והלא שלמה בנאו, שנאמר **"ויבן שלמה את הבית"**. אלא לפי שנתן דוד נפשו עליו לבנותו נקראת על שמו!

וחידוש נורא מובא בספר עזרת כהנים על מס' מידות, (תלמוד הרה"ק מאיבוצא זי"ע) אהא דאיתא במנחות (דף צ"ה) שדוד המלך ברח משאלו המלך להגיע לנוב עיר הכהנים (שמואל א-ב, כ) ביום שבת קודש, ואחזו לדוד המלך חולי הבולמוס. ודוד המלך שהיה ישראל, בתוך כל העיר הכהנים נוב שהיו אוכלי תרומה, - ביקש לאכול. ולא היה דבר אחר חוץ מתרומה. ובגלל המצב של פיקוח נפש - אכל דוד המלך מלחם הפנים. וכתוב ע"ז **העזרת כהנים**, שכיון שדוד המלך היה צריך להכין את ענייני ביהמ"ק, לכך היה צריך

נערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

סיום מסכת

הנה בפרשת ואתחנן שאנו קורין השבוע, מזכירין אחד מהשש זכירות שחייב אדם לזכור אותם תמיד, והוא 'וְיָדַעְתֶּם לְגִנְיָהּ וּלְגִנְיָהּ בְּיָדָהּ, יוֹם אֲשֶׁר עָמְדְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב' (דברים ה, ט-י). והנה עומדים אנו בשבת נחמו, שהקב"ה מנחם את בניו אחרי אבלותם שעוד ביאת העת ויתגלה אלינו בקרוב. ודבר בעתו מה טוב, כי הנה עומד אחר כתליו דבר נאה ומתקבל, ה"ה סיום מסכת שבת הנלמד ע"י קהילתנו כתקנת כ"ק מון אדמו"ר שליט"א בט"ו באב הבעל"ט, וביותר הוא כי עפי' הידוע מפי ספרים וסופרים גודל מעלת סיום מסכת סגולה והכנה היא לאולה העתידה ע"י ביאת משיח צדקינו בב"א:

סיום הכנה לאולה

אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות, שנאמר, גם פי יתנו בגוים עתה אקבצם. והיינו כי יתנו, הוא מלשון משניות בלשון ארמית, לרמז שהגאולה יהיה ע"י לימוד המשניות:

וביותר הוא ע"י לימוד במסכת שבת שהן כהרין התלויין בשערה, שאם לא ילמדו לא ידעו כלל מלאכה מהו וגודל האיסור שבו, וראוי ונכון לכל ירא וחרד לדבר ד' לכוון חבורות ללמוד הלכות שבת כדי שלא ישלכו בה, וידוע ששמירת שבת כתיקונה, הוא קירוב לגאולה, וכמו שאחז"ל (שבת קי"ח) אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, ולכן ע"י לימוד מסכת שבת ידעו לפחות

בדינו בכדי לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא:

וביותר הוא שהרי אין משה חפץ לגאול עם הבטלנים מן התורה, ולזה נתארך הגלות, וכשעוסקים בתורה אזי מתנוצץ נשמת משה רבינו כוח המלכות שבשבת יהודה ומתעורר הגאולה עי"ז, כי הרי משה רבינו כלול משורש י"ב שבטי י-ה, ושפיר משה הוא יהיה הגואל לעתיד ב"ב":

סיום מסכת בט"ו באב

כשמיסים מסכת מצוה לשמוח ולעשות סעודה, ונקראת סעודת מצוה, ומותר לאכול בו בשר ויין אפילו בתשעת הימים, וראיה דהוי מצוה, דאמרו ז"ל (תענית כו)

לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, כיום שהוא יום שהיו גומרין לכרות עצים למערכה, ומפני שבאותו יום ט"ו באב היו משלימין ומסיימין את המצוה של כריתת עצים למזבח, היו עושין שמחה גדולה. ומזה יש לדייק ב' דברים חשובים, א) להיות זריז להתחיל לקבוע תלמודו בלילות אלו שטמ"ו באב ואילך להביא עליו ברכה ולא קללה. ב) וגם שהוא מנהג לשמוח בענין מצוה עד שכשהשלימה עושין שמחה ומשתה וי"ט":

וביותר יש לשמוח בשמחה זו שמתארך זמן רב כזה משך שנה שלימה, ע"ז שזיכנו השי"ת לגמרה של תורה, ואין לך שמחה גדולה מזו"א:

ויש לשמוח בו יותר מכל יום טוב אחר, כיון שעיצומו של הוא יום בלי דין כלל, ואך טוב לישראל הוא, ואין לך שמחה כשמחת התורה, וביותר ביום זה:

סיום מסכת שבת

סגולה לימוד מסכת והלכות שבת להביא שפע לכל העוסקים בה, כמו שהשבת משפיע לכל ימות השבוע שלאחריו, והכ"ד פרקים של מסכת זו מכוונים נגד הכ"ד שעות של שבת, כ"כ לימוד מסכת והלכות שבת מביא שפע. ועיקר השפע היורד מן השמים הוא ע"י הלימוד והעסק בהלכות שבת. ועי' השמחה שעושין לכבודה של תורה, מתדבקין ומתחברין עם המסכת ההוא, והוה טעם הגון לסעודת סיום מסכת שלא תתנשי מין לא בעלמא הדין ולא בעלמא דעתיד:ט:

(שבת).

ומוסף עוד שם, דזהו הטעם שעושין סעודה במלוה מלכה ללוות את המלכה, כי הוא סיום לגומרה של מצות שמירת שבת, ועי"ז מתחברת כוח קדושת השבת עם ישראל, כי מלוה הוא מלשון חיבור, כמו הפעם ילוה אישיו אלי (בראשית כט, לז):

א. דמי שהחשיך נותן כיסו לנכרי הוא משום דתוספת שבת לאו דאורייתא. ע"כ אמר "הדרן מי שהחשיך", ומוכח דתוספת שבת לאו דאורייתא, ע"כ סליקו מסכת שבת כי אם היה תוספת שבת דאורייתא, לא היינו סליקין עודנה ממסכת שבת, כי אז היה מוכרח עוד שני פרקים כנגד תוספת שבת, ע"כ: טו. תורת משה לחת"ם סופר (בשלח ד"ה): הוא אשר דבר ה': טז. חידושי חת"ם סופר (סיום מסכת

קדש (א) לז"ל, ר' בונם מלמד, שמע מהגאון ר' אוכל פלאנטקסנעד בעמ"ס עמק ברכה, שפעם אחת בא הגאון על סיום מסכת שבת, ובקשו ממנו הלומדים שיאמר לכבוד הסיום, והשיבוים אם יתנו לו בקבוק "מעד" והבטיחו לו, פתח ואמר כי כ"ד פרקים הם כנגד הכ"ד שעות משבת. אך קשה הלא תוספת שבת מלפניה ומלאחריה, ומוכרחים אנו לומר שתוספת שבת לאו דאורייתא, (עיין בבית יוסף סוף סימן רסג שפארין בזה), והנה הרב המגיד אומר,

נפש דוד (עמוד 138 אות כא) ז"ל, כי בגמר מצות ספירת העומר שמח לבי מאד על אשר זכית לקיים המצוה הגדולה והארוכה הזאת שאין דוגמתה בכל התורה כולה שתארך זמן המצוה שבעה שבועות שלמים מבלי שאפשר לקצר זמנה, עכ"ל: יא. ים של שלמה (בבא קמא פרק מרובה סימן ל'): יב. ישמח ישראל (ל"טו באב): יג. תורת העולה להרמ"א (פרק א'): יד. ספר שיח שרפי קודש (ערב שבת

א. ויקרא רבה (פיסקא ז אות א): ב. פירוש המנות כהונה (שם): ג. משנה ברורה (בהקדמתו לחלק א): ד. אור החיים הק' פרשת תצוה (שמות כז, כ ד"ה ואתה תצוה): ה. אור החיים הק' פרשת ויחי (בראשית מט, יא ד"ה יש): ו. רמ"א (י"ד סימן רמו סעיף כז): ז. רמ"א (א"ח סימן טקנא סעיף ט'): ח. תענית (לא): ט. ניומוקי יוסף (בבא בתרא ז מדר"ח): י. עפ"י מה שכתב האדר"ת בספרו

נערך ונקלט ע"י הר"ר משה מנחם העכט הי"ד

ערבי נחל אמרים ערבים ממאורי החסידות

השלישי. א"ל הקב"ה "וראה בעיניך כי לא תעבור את הירדן הזה". והכוונה שא"ל הקב"ה תבוק אתה בעיניך הק' בכל אר"י, האם יש כבר מציאות שתוכל אר"י להכיל את קדושת ביהמ"ק השלישי. ואם לא, מה לך להכנס לאר"י. שאם יבנה ביהמ"ק ראשון ולא יחרב, לא יוכל להיות הכנה לבית השלישי. ולכן יביאו הקב"ה סמוך לבנין ביהמ"ק השלישי כאשר כבר יסתיימו כל ההכנות אליו!

ע"י עבודת בני"א בא תענוג גדול לקב"ה

כי לא תעבר את הירדן הזה (דברים ג, כז). דבאמת אם היה משה רבינו ע"ה בא לארץ ישראל, אז היה נתבטל הרע מיד מהעולם, והיה מקבץ ושואב אליו מיד בלי שום עבודה כלל כל החלקי טוב וכל הנ"ק, ואז היה בטל זה התענוג מהש"י אשר בא ע"י עבודת בני אדם אשר הם מטרירים ומיגיעים א"ע לאסוף נדחים מד' כנפות הארץ ע"י אור התורה והמצוות, ועי"י היסורין והגלות, ומזה בא תענוג גדול ושעשועים הרבה לשמו ית'. ומשרע"ה היה שונא מאד הרע והיה רצונו להעבירו מן העולם.

(אוהב ישראל)

משה רבינו פתח כל שערי תפילה ככל עת

ואתחנן אל ד' בעת ההיא וגו' (דברים ג, טז). אי' שמשא רבינו ביקש ופתח שערי תפילה בתפילתו זאת לפתוח כל שעת' בכל עת. ובאמת נתקבלה תפילתו כמ"ש עלה ראש הפסגה וגו' וביקש בעת ההוא לאמר, שכל מיני תפילות שיתפללו ישראל בכל עת ובכל שעה כלל בתפלתו. וז"ש בעת ההוא, ולא אמר באיזה עת, לאמר, כל מה שיהי עתיד להאמר בעולם הכל יהיה נכלל בתפילתי זאת.

(זרע קודש)

צריך ללמוד תורה בהתעוררות של יום מתן תורה

השמוך לך ושמוך נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו' (דברים ד, ט). ר"ל כי אם האדם לומד תורה בלא כונה, רק דברים אשר ראו עיניו בגמרא או בספרים, יכול להיות נשכח מלוח לבו, רק צריך ללמוד בכונה זו, בהתעוררות יום מתן תורה, יום אשר עמדת לפני ד' אלוך בחורב, אז בודאי לא תשכח, כמ"ש חכמינו ז"ל, על חסידים הראשונים שהיתה תורתם משתמרת. (תפארת שלמה)

ע"י ההתבוננות באחדות השם יכול להגיע לידי אהבת ד'

ואהבת את ד' אלוך וגו' (דברים ג, ה). זהו שביאר הה"מ ממעורטש נ"ע, מ"ש ואהבת את הוי' אלוך וגו', הלא אהבה היא מדה שלב, ואיך שייך ענין הציווי, דמי שיש לו אהבה הוא אוהב, ומה יעשה מי אשר ח"ו אין האהבה תקוע בלבו, ואיך אומר ואהבת ל' ציווי, כאילו הוא בעל בחירה בזה. אלא שהציווי הוא על ההתבוננות הקדום לה, בפסוק שמע ישראל, דשמע ענינו הבנה, כמו, כי שומע עבדך, וזהו, ואהבת, לשון ציווי, הציווי הוא על ההתבוננות, אבל על האהבה עצמה אין שייך ענין הציווי.

(מגיד דבריו ליעקב)

עיקר העבודה היא בלב שלם

ואהבת את ד' אלוך בכל לבבך (דברים ג, ה). יש לך אדם שגופו חביב עליו וכו', ויש לך אדם וכו'. הנה העיקר העבודה היא בלב שלם, רחמנא ליבא בעי, כי אף שעבוד את ד' בדיבור ומחשבה, מ"מ אם הוא אינו בתנועת הלב, דהיינו שיהיה הלב מתעורר לדבור, וירגיש בתוכיותו שנתעורר הלב כמו שאם היו דנין אותו על חיותו להורג, היו כל כוחותיו ועיקר לבו מרגישין בהצעה, ואח"כ כשהיו נותנין לו חיותו ופוטרין אותו, אזי מיד כשיבא לו הדבור מפי המבשרו ירגיש לבו בקרב שנתעורר לשמחה ההיא בהתלהבות גדו' כן בודאי כשמדבר הדיבורים בתורה ובתפילה, וכו', כי הלב הוא המלך בתוך איבריו, והוא עיקר העבודה לד', ולא צויר עבודה זולתו, ואם יעבוד כו"כ פעמים אין לו שום עליות מדריגה, וצריך לבוא לעולם פעם אחרת שיבא לתכלית העבודה ובודאי לא יושג זה בנקל, כי לכל דבר הטוב א"א בלי טורח.

(מאור עינים)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זי"ע

ליומא דהילולא ט"ז מנחם אב תקכ"ו - תקפ"ד

הקדוש הנורא רבי אברהם מרדכי מפינטשוב מגדולי צדיקי קמאי אשר העיד עליו שר בית הזוהר הרה"ק בעל עטרת צבי מזידיטשוב זי"ע "הנני אומר בתורת עדות, והשמים והארץ ג"כ יעידו בך, שהיה בכוחו להחיות מתים".

אור בהיר בשחקים

אורו הבהיר של רבינו הפציע בשנת תקכ"ו בבית אביו הרב הגאון הקדוש החסיד איש אלוקים רבי בנימין זאב יעקב אב"ד זארנאווא, אשר עתיר יחס מופלג בייחוסו היל' וזקיננו ה' הגאון הק' רבי משה מבענדין, אשר אמר קודם פטירתו ששלושים שנה היל' רב בעיה, ולא אירע שם שאלה בפסח או איסור והיתר או ח"ו שריפה בעיה, ואבי זקיננו היה הגאון הקדוש רבי אהרן רוקח אחיו של הגה"ק רבי אליעזר בעל מעשה רוקח, אשר מקובל שהבעש"ט הק' העיד עליו שרבי אהרן גדול מאחיו רבי אלעזר. וישרשם גבוה עד לגזע רש"י הקדוש, והרה"ק מלובלין העיד על ייחוסו זה שחשוב הוא ונעלה בשמים ביותר. (ה')

בצל מאורי החסידות

רבינו היל' אדוק עד למאוד במאורי החסידות, וזכה לשמש שלוש מאות צדיקים בעלי רוח הקודש תלמידי הבעש"ט הקדוש. ותלמיד מובהק היל' להמגיד הק' מזלטשוב, אשר שח רבינו אודותיו כי דרכו בקודש של רבו היל' ללמוד בכל לילה אחר חצות בספר הזוהר הקדוש. וקודם לכן היל' בודק האם כל תלמידיו ישינים. פ"א נשאר

שעזב הרה"ק מאפטא את רבנותו שם הפציר ברבינו שימלא את מקומו ואמר לו "שלפי גודל חריפותו היל' יכול להיות רבי בימי הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, אך רבינו ברוב ענוותנותו סירב ואמר לו "דעו לכם שאבותי הקדושים מרעישים עולמות שלא אהיל' רבי, ובעז"ה לא אהיה רבי".

וכה גדלה ענוותנותו והצנע לכתו עם ה' אלוקיו, שכאשר הסתופף יחדיו עם רעו השרף הקדוש מסרעליסק, אצל הרב הקדוש רבי שלמה מקארלין, במשך ב' שנים לא גילה מי הוא. ואחר שנתגלה ייחוסו וגדלותו עזב משם, ואמר שחושש שכיון שנתגלה חשיבותו צריך לעזוב, "כי אני צריך רבי שיקרע ממני קרעים וכל זמן שלא היו מכירים אותי היה לי בכאן מה לעשות אך עתה שכבר יודעים שהנני מיוחס אין לי בכאן מה לעשות" (קונט"ד המאיה).

היהודי הקדוש מפרשיסחא היל' רעו וידידו, והעיד עליו שבשעה שהוא מעשן את מקטרתו הוא מכוון את כוננת הקטורת בבית המקדש. וכשחלה היהודי הק' רצה רבינו לנסוע אליו ולבקרו. וכאשר הלך למקוה קודם התפילה, רץ אליו כלב ונבח. קרע רבינו את בגדו ואמר למשמשו, שהכלב הגיד לו שנפטר היהודי הק' זי"ע. ולאח"כ נסע לפרשיסחא והסמין את בנו של היהודי הק' הרה"ק רבי ירחמיאל לרבי וברכו שיתגלה טבעו בעולם, ומאותה שעה נתפרסמה גדלותו.

הרה"ק רבי דוד מלעלוב החשיבו ביותר ואף הפציר בו פעם א' כששבת אצלו שיתאמץ בתפילתו לקרב את ביאת משיח צדקינו, אך רבינו אמר לו שעדיין לא הגיעה השעה הראויה. וכאשר החזיר הרה"ק את בעל התשובה הנודע הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטקוב בתשובה, שילחו בהוראת רבו הק' מלובלין לשהות אצל רבינו, והיל' אצל רבינו ב' שנים עד שנעשה לאדם גדול.

רבינו הסתלק לבית עולמו בשנת היל' לימיו בט"ז לחודש מנחם אב שנת תקפ"ד, ומנוחתו כבוד בעיר פינטשוב, במקום אשר היל' אומר תמיד כאשר טייל עם בנו הרה"ק רבי יוסף דוד, "אם הייתי בונה כאן בית היל' נחשב כאילו בניתי בית בארץ ישראל". וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

הוא עה, ושמע איך שרבו אומר לעצמו בלשון זלזול, "איך הנך לומד זוהר", והתחיל לבכות, ואח"כ שב ללימודו. ושוב הפסיק באומרו "אם באמת היית יודע שאינך ראוי ללמוד זוהר היה ג"כ טוב", ושוב פרץ בבכי. וסיים רבינו שמאז לא היל' יכול לישון בשעה שלמד רבו זוהר הק'.

כמו כן היל' רבינו תלמיד ותיק אצל הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, וכאשר סיפר לחתנו הרה"ק מקאמרנא, ששמע מפה קדשו של הר"א, "יניחו מלחלוק עלי ב' שנים ואביא משיח וגאולה שלימה". ואמר חידוש נפלא על התנאים הקדושים שצפו ברוח קדשם על סוף כל הדורות וכתבו כ"ג גזירות קשות וייסורים שיהיו קודם ביאת המשיח, ולא ראו שאלימלך יהיה בעולם, וכל אלו הרעות והגזירות קשות כבר המתיק אותם וביטל אותם אלימלך" (נתיב מצותין שביול ד' אות ה').

כמו כן הסתופף רבינו שנה שלימה בצילו של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע וכאשר מעיד חתנו עליו בספה"ק היכל הברכה "שלמד אצלו תורה, יראה, אהבה, עד שנעשה כאש שורף להבת שלהבת". כן היל' תלמידו של הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטאמיר זי"ע.

בקרב קדושים תתהלל

ידידו מנוער היל' הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע, שלמד עמו בימי חורפו גמרא ותוספות. וכאשר הפליג נוראות על קדושת ושמירת דיבורו. שבמשך חצי שנה השתדל וחקר אצלו לדעת דעתו והערכתו על הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ שביקשו ממנו זאת, אך "לא היה באפשרות שישמע ממנו אפילו דיבור קל". בעת

מזלא טבא וגדיא יאה

ברגשי שמחה הננו לשגר בזה ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, קדם האי גברא רבא ויקירא איש המעש ורב פעלים לכל קדשי בית חיינו, והבריח התיכון המסור בכל לב ונפש למען גליוננו,

ה"ה הרה"ח ר' יוסף פפר שליט"א לרגל הולדת הנכדה למזל טוב בת לחתנו הר"ר אברהם זאב פרידמן הי"ו ויה"ד שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וסייעתא דשמיא וכט"ס כעתירת המערכת הקוראים הנאמנים

טנא מלא ברכות

ברכות מאל"פ שגורות בזה לידידנו והמפואר גברא יקירא מסור בלב ונפש למערכת הגיליון בהדפסת והפצת הגיליון כיד ה' הטובה עליו במאור פנים ובנפש הפצה

ה"ה הרה"ח ר' אשר מאיר ברבר הי"ו

לרגל היכנס בנו כמר ברוך נ"י

לעול תומ"צ בשעטו"מ

ויה"ד שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וסייעתא דשמיא בכל פינה ופניה וכל הברכות האמורות לאשר יקים את דברי התורה הזאת וכט"ס אכ"ר

כעתירת

המערכת הקוראים הנאמנים

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יוסף פפר שליט"א

לרגל הולדת הנכדה למזל טוב בת לחתנו הר"ר אברהם זאב פרידמן הי"ו

ויה"ד שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אכ"ר

ידידנו הנכבדים משפחת פיליפ שיחיו

לעילוי נשמת בעלה ואביהם הרה"ח ר' חיים זעליג בן הרה"ח ר' יצחק ז"ל

נלב"ע ד' אב תשע"ז תנצב"ה.

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יעקב קליין שליט"א

לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישראל דוד ז"ל בן הרה"ח ר' יצחק זאב הי"ד

נלב"ע כ"ז תמוז תשנ"ז תנצב"ה.

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999